

# Στροφή των κομμάτων προς τα δεξιά

Από τη Δεξιά μέχρι και την Αριστερά όλοι οι σχηματισμοί προσπαθούν να καταλάβουν τους δεξιότερους πολιτικά χώρους

**LUC BOLTANSKI, ARNAUD ESQUERRE**  
**Η επέκταση του πεδίου της Δεξιάς**  
 ΜΕΤ.: Χαρίτινη Καρακωστάκη  
 ΕΚΔ. Πόλις, σελ. 112

Της ΣΙΣΥΣΕ ΑΛΩΝΙΣΤΙΩΤΟΥ

Το βιβλίο των δύο Γάλλων κοινωνιολόγων, Luc Boltanski και Arnaud Esquerre, γράφτηκε τον Απρίλιο του 2014 και κυκλοφόρησε περίπου μία εβδομάδα πριν από τις Ευρωεκλογές. Ο τίτλος του «Η επέκταση του πεδίου της Δεξιάς» περιγράφει ακριβώς το περιεχόμενο της ανήσυχης και ανησυχητικής ανάλυσης των δύο επιστημόνων. Ακολουθώντας, όπως γράφουν οι ίδιοι στην εισαγωγή τους, την «ξεχασμένη φόρμα της στρατευμένης ανάλυσης» και οργανώνοντας τα γεγονότα με τρόπο συνεκτικό στοχεύουν -και εν πολλοίς καταφέρνουν- να καταδείξουν την υιοθέτηση ακροδεξιάς επιχειρηματολογίας και ρητορικής εκ μέρους Αριστερών και αριστερών.

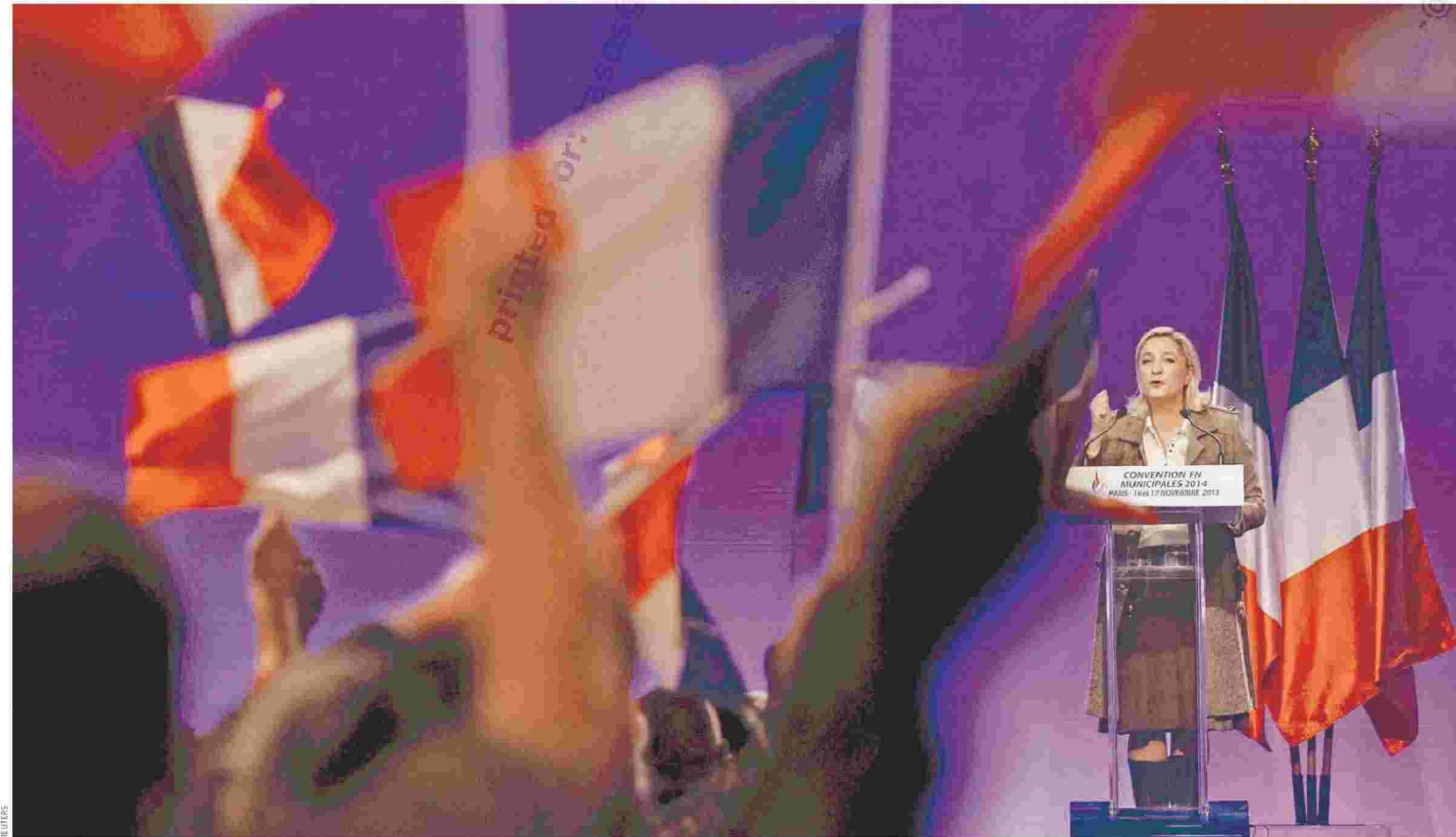
Τους συγγραφείς απασχολεί η άνοδος του ακροδεξιού κόμματος της Μαρίν Λεπέν, το οποίο με ένα ποσοστό της τάξης του 24,86 σημείωσε αυτό που λέμε «σαρωτική νίκη» στις ευρωεκλογές, πυροδοτώντας εκ νέου τη συζήτηση περί άκρας Δεξιάς που είχε ήδη ξεκινήσει στη Γαλλία από το 2002, οπότε και ο Ζαν Μαρί Λεπέν είχε φτάσει στον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών αφήνοντας έξω τους σοσιαλιστές. Σε κείνη τη συγκυρία, οι Γάλλοι συσπειρώθηκαν γύρω από τον Σιράκ σώζοντας το εθνικό γόπτρο και τη Δημοκρατία. Μόνο που από τότε μέχρι σήμερα, η κατάσταση δεν παρέμεινε ίδια και οι παράξενες (?) πολιτικές μετατοπίσεις και η άνοδος των ακροδεξιών κομμάτων, κυρίως της ρητορικής τους, δεν αφορούν μόνο τη Γαλλία αλλά ολόκληρη την Ευρώπη.

LUC BOLTANSKI  
 ARNAUD ESQUERRE

Η επέκταση  
 του πεδίου  
 της Δεξιάς

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΕΠΙΜΕΤΡΟ  
 ΧΑΡΙΤΙΝΗ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΚΗ

ΠΟΛΙΣ



Τους συγγραφείς του βιβλίου «Η επέκταση του πεδίου της Δεξιάς» απασχολεί η άνοδος του ακροδεξιού κόμματος της Μαρίν Λεπέν (φωτ.), το οποίο με ένα ποσοστό της τάξης του 24,86 σημείωσε αυτό που λέμε «σαρωτική νίκη» στις ευρωεκλογές.

Στο κείμενό τους παρατηρούν τη συνεχή διολίσθηση προς τα επιχειρήματα και τους τόπους των άκρων της Δεξιάς τόσο από την Αριστερά όσο και από τις κεντρώες δυνάμεις της Δεξιάς. Εύστοχα επισημαίνουν ότι «η αντίδραση της Αριστεράς και της Δεξιάς απέναντι στην ενίσχυση της Ακροδεξιάς είχε ως αποτέλεσμα μια ευρύτερη μετακίνηση προς τα δεξιά, σαν να πίστευε κανείς ότι η συμπόρευση μαζί της θα μπορούσε να την ανακόψει. Η φιλελεύθερη Δεξιά άρχισε να θεωρεί ότι ήταν υποχρεωμένη, για εκλογικούς προφανώς λόγους, να υπερασπίζεται τις «αξίες» που προτάσσει η εθνικιστική και ξενόφοβη Δεξιά, σαν να μην είχε δικές της η ίδια. Αλλά και το πιο ανησυχητικό, για να μην πούμε συγκλονιστικό, είναι ότι βλέπουμε και την Αριστερά να μετακινείται προς τα δεξιά και, μάλιστα, μερικές φορές, ακόμα πιο γρήγορα από τη Δεξιά. Βλέπουμε έτσι το σοσιαλιστικό κόμμα να πασχίζει να καταλάβει τη θέση του Κέντρου ή μάλλον της Κεντροδεξιάς...».

Το σύνθημα που έχει υιοθετήσει εδώ και καιρό το Εθνικό Μέτωπο της Λεπέν «Ούτε Αριστερά, ούτε Δε-

ξιά» εκφράζει με τον καλύτερο τρόπο την ικανότητα να εκμεταλλεύεται προς όφελός του όχι το κενό αλλά τη δυναμική που του προσδίδει ακριβώς αυτή η παράξενη «συμπόρευση». Δεν θα έπρεπε, λοιπόν, να μας εκπλήσσει σήμερα το γεγονός ότι «μια τέτοια εξέλιξη συντελέστηκε πάνω σε δύο διαφιλονικούμενα σημεία: το ζήτημα του ξένου ανταγωνισμού από τη μια, και το ζήτημα της Ευρώπης, από την άλλη. Και τα δύο παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον, προκαλώντας ιδιαίτερα έντονες αντιδράσεις σε κοινωνικές ομάδες που διαφέρουν μεταξύ τους όσον αφορά τον πλούτο, τον τρόπο ζωής και τα ενδιαφέροντα, αισθάνονται όμως την ίδια εχθρότητα απέναντι στο «ξένο» και στους «ξένους», μακρινούς ή κοντινούς -και αυτή η εχθρότητα είναι ικανή να καταρρήσει ως διά μαγείας τις αντιθέσεις τους.

Ασφαλώς, οι κοινωνικές κατηγορίες που επηρεάζονται από τις διεργασίες της «παγκοσμιοποίησης» και τη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου ελεύθερης κυκλοφορίας και ανταγωνισμού είναι πολλές και τα μεταξυ τους όρια είναι σχετικά θολά. Μπορούμε παρ' όλα αυτά να

Δεν θα έπρεπε να μας εκπλήσσει το γεγονός ότι «μια τέτοια εξέλιξη συντελέστηκε πάνω σε δύο διαφιλονικούμενα σημεία: το ζήτημα του ξένου ανταγωνισμού από τη μια, και το ζήτημα της Ευρώπης, από την άλλη».

εντοπίσουμε τουλάχιστον κοινωνικές κατηγορίες που, αν και έχουν ανταγωνιστικά συμφέροντα, αποδεικνύονται ιδιαίτερα δεκτικές σε μια ρητορική που δίνει έμφαση στην προστασία της «πολιορκημένης» εθνικής επικράτειας και στην αξιοποίηση των εγχώριων πόρων [...]. Ο ορισμός, εξάλλου, ενός «προφανούς» εχθρού είναι απαραίτητο συστατικό στοιχείο της ρητορικής των άκρων και η αναγωγή του προφανούς σε «κοινό» εχθρό γίνεται η βάση για τις -με μια πρώτη ματιά τουλάχιστον- παράδοξες συμμαχίες Αριστεράς-Ακροδεξιάς εξίσου με μια απροσδιόριστη και θολή «ιστορική αναγκαιότητα».

Αυτή η «πολιορκημένη» εθνική επικράτεια, η αξιοποίηση των εθνικών πόρων που εμποδίζεται, η στοχοποίηση ενός «ξένου» ως υπεύθυνου για τα δεινά (είτε πρόκειται για τους κακούς Ευρωπαίους, είτε για τους κακούς Γερμανούς, είτε για τους μουσουλμάνους, είτε για τους Εβραίους) ταυτόχρονα με την από κοινού χρήση όρων όπως «κοινωνικά δικαιოსύντη», «δημοκρατία», «ολιγαρχία» συνιστούν, όπως φαίνεται, το πεδίο συνάντησης που και για

μας, τους Έλληνες, δεν είναι πλέον ανοικτό.

Οι συγγραφείς αποδίδουν μεγάλο μερίδιο ευθύνης σε τηλεοπτικούς αστέρες και δημοσιογράφους, πρώην ή δήθεν αριστερούς, που, ελαφρά τη καρδία, έπαιξαν και συνεχίζουν να παίζουν το παιχνίδι της ανησυχίας στο πλαίσιο ενός λαϊκισμού... «Πιο συγκεκριμένα, πλήθος όσων συμμετέχουν ενεργά στη δημόσια συζήτηση, και μπορούν να επαίρονται ότι ανήκουν στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης, εμφανίζονται μεν ιδιαίτερος ανήσυχτοι για την ανοδική πορεία του Εθνικού Μετώπου, αφιερώνοντας του άρθρα, εκπομπές και κείμενα γνώμης, αποτυγχάνουν όμως να ασκήσουν εμπειριστατωμένη και ουσιαστική κριτική, που θα πετύχαινε το στόχο της συγκράτησής του. Θεωρώντας την αντίθεσή τους σε αυτό ως α priori αλήθεια, διοχετεύουν την ανησυχία τους σε μια κοπιώδη προσπάθεια να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους φτάσαμε «ως εδώ», καταλήγοντας όμως πολύ συχνά να τους ενστερνιστούν».

Ενα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο που, δυστυχώς, δεν αφορά μόνο τους Γάλλους.